

Handläggare: Katarina Höök
Telefon: 508 18 138

Kvalitetsredovisning

Strukturella förutsättningar och organisation

Farsta stadsdelsområde ligger i södra Stockholm. Området omfattar Svedmyra, Tallkrogen, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Fagersjö, Farsta strand, Farsta, Larsboda och Farstanäset.

Avdelningen förskola och fritid leds av en avdelningschef med en stab som består av en verksamhetscontroller och två köhandläggare. Avdelningen har en stödenhet som under 2013 har omfattat en resurssamordnare och två resurspedagoger.

Psykologtjänsten har varit vakant en stor del av året. Förskolorna vänder sig till stödenheten för att söka förstärkningsresurser, språkfrågor, pedagogisk stödjande insatser eller bistånd av förskolepsykolog. Till verksamheten knyts funktioner från andra avdelningar inom förvaltningen, som PA-konsult, economicontroller och lokalintendent.

Farsta har sex förskoleområden som sinsemellan har helt olika förutsättningar beroende på

- demografi; ett spektrum av boendeområden från äldre villaområden till stora flerfamiljsområden med hyresrätter med stor andel barnfamiljer som bor i andrahand
- mångkultur; andelen barn med annat modersmål än svenska varierar från 22 till 61 procent
- pedagogisk högskoleutbildning; andelen förskollärare varierar mellan 30 och 50 procent.

Förskoleområdena har mellan fyra och tio förskolor som har olika förutsättningar. Två enheter har fått chefer med översyn av den interna organisationen och gemensamma rutiner som följd. Vidare har enheterna haft skiftande lokal- och personalmässiga förutsättningar och har kommit olika långt i kommit olika långt i processen med utvalda utvecklingsområden. I några fall har enheterna haft omfattande renoveringsprojekt som medfört flytt av barngrupper och extrainsatser av ledningen. Föräldraengagemanget varierar och enheterna har kommit olika långt med att utveckla en gemensam värdegrund och att bygga pedagogiska miljöer som svarar mot det reviderade läroplanen.

De sex förskoleenheterna leds av en förskolechef samt biträdande förskolechefer och på två områden pedagogiska utvecklingsledare. Efterfrågan på förskoleplatser har under verksamhetsåret varit fortsatt högt och överinskrivningar har varit

nödvändigt under en period för att klara garantin under och för evakuering vid ombyggnationer.

	2013	2012	Differens
Antal inskrivna barn	2165	2135	plus 30
Antal avdelningar	135	133	plus 2
Barn per avdelning	16,04	16,1	minus 0,96
Barn per personal	4,95	4,85	plus 0,1

Andel förskollärare

Andelen förskollärare är i snitt 34 procent enligt Sweco, som gör beräkningar på all personal. En minskning med 4 procent jämfört med 2012. Andelen är 41 procent om man endast räknar tillsvidareanställd personal. Förskolecheferna har målmedvetet fokuserat på att rekrytera förskollärare och har prövat olika modeller för att nå ut. Enhetscheferna är ofta nöjda med resultatet av rekryteringskampanjer, men samtidigt är det många medarbetare som väljer att byta arbetsplats. Förvaltningen har haft avtal med olika rekryteringsbyråer för att förstärka spridningen av information om utlysta pedagogiska tjänster.

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Förskoleverksamheten utgår från skollagen, Läroplan för förskolan (Lpfö98), FN:s barnkonvention, Stockholms stads förskoleplan och riktlinjer i kommunfullmäktiges budget 2012. Åtagandena är kopplade till läroplanen, Vision 2030, Stockholms stads mål och Farsta stadsdelsnämnds mål och värderingar. Andra lagar som är av betydelse för verksamheten är socialtjänstlagen, miljöbalken, personuppgiftslagen (PUL) och livsmedelslagen.

Rapporten bygger på enheterna kvalitetsredovisningar, stadens brukarundersökning, tertialrapporter, förvaltningens uppföljning i dialog med förskolechefer, förskolestöd och personalrepresentanter.

Avdelningen förskola och fritids planeringsdagar har en viktig funktion i det övergripande strategiska arbetet med kvalitetsutveckling. Under året har avdelningen haft tre planeringsdagar med följande teman

- Hur arbetar vi med 2013 års utvecklingsområden, utveckling och lärande, samverkan med föräldrar och barn i behov av särskilt stöd som är ett resultat av uppföljning av verksamheten 2012.
- Förslag till nämndmål, indikatorer och aktiviteter i verksamhetsplan 2014 med fokus på läroplansmålen
- Uppföljning av enheternas kvalitetsredovisningar med fokus på analys, resultat och utvecklingsområden.

Mål/Åtaganden

Normer och värden

Likabehandling

NÄMNDMÅL:

Barn och ungdomar tar eget ansvar, visar hänsyn och har respekt för andra individer.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel enheter vars likabehandlingsplaner är reviderade och godkända	100 %	100 %	2013

Bedömning och analys

Nämndmålet är uppfyllt. En arbetsgrupp med representanter från alla förskoleområden har tagit fram en mall för en likabehandlingsplan som sedan har införts i verksamheterna. Pedagogerna har fortsatt att fördjupa sig i de sju diskrimineringsgrunderna. Likabehandlingsplanen kommer nu att bli ett dokument som förskolepersonalen regelbundet använder för kartläggning och för förebyggande arbete.

Föräldrarna är mer nöjda med förskolornas arbete för att uppfylla pojkars och flickors lika möjligheter. Frågan har fått en nöjdhetsandel på 87 procent, en höjning med två procentenheter jämfört med 2012.

Utveckling och Lärande

NÄMNDMÅL:

Farstas invånare har goda möjligheter till motion och fysiska aktiviteter.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Antal föreningar som samverkar med förvaltningen inom satsningen idrott och hälsa	8	6	2013
Antal hälso- och idrottsaktiviteter som erbjuds inom förvaltningens verksamheter under året inom satsningen idrott och hälsa.	30	10	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Farsta stadsdelsnämnd, idrottsnämnden och utbildningsnämnden arbetar gemensamt för att skapa utvecklande miljöer för idrott och hälsa. Fokus är utvecklingen av Gubbängsfältet, Farsta IP, Hästhagens bollplan och Kvickenstorps fotbollsplan.	2013-01-01	2013-12-31

NÄMNDMÅL:

Barn har möjlighet till lek, lärande och utveckling.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel förskolor som dokumenterar barnens språkdomäner (språkplanen).	100 %	100 %	2013
Andel pedagoger som är klara med PIM-utbildningen.	90 %	85 %	2013
Andel pedagoger som är nöjda med förskolestöds insatser	88,04 %	85 %	2013

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Grund- och fortsättningskurs "Danspilot" genomförs.	2013-01-01	2013-12-31
Grund- och fortsättningskurs i "Tecken som stöd" genomförs.	2013-01-01	2013-12-31
Grund- och fortsättningskurs "Rim- och ramspilot" genomförs.	2013-01-01	2013-12-31

Bedömning och analys

stimulerar till lek, lärande och rörelse. Rörelseaktiviteter av olika former sker både inomhus som utomhus för utveckling av barnens motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning, Spontan lek med rörelse uppmuntras. Många förskolor lämnar dagligen sina gårdar för att utforska och upptäcka närmiljön.

Storbarnsavdelningarna slöt i princip mangrant upp på den gemensamma idrottsdagen som anordnades av förvaltningen och där barnen fick pröva olika idrottsgrenar. Flera enheter vittnar om barnen generellt är friskare och har mindre frånvaro jämfört med tidigare år.

Enligt förskoleundersökningen är 77 procent av föräldrar nöjda med att förskolans arbete för att uppmuntra barnen till fysiska aktiviteter. Det är ett förbättringsområde att ge tydligare informera till föräldrarna om förskolornas arbete för alla åldersgrupper på förskolan barn ägnar sig åt regelbundna fysiska aktiviteter. Värt att notera är att föräldrarnas uppfattning om fysiska aktiviteter skiljer sig stort mellan de olika förskoleområdena, från 70 till 85 procent nöjda föräldrar

Nämndmålet rörande språkprogram är uppfyllt. Farsta har ett språkprogram som används av alla enheter, men i lite olika grad. Förskolorna gör en årlig

kartläggning av barnens språkliga bakgrund och vilka språk de möter i hemmet. Sammanställning av språkkartläggningen analyseras av förskolestöd för att sedan kommuniceras med ledningsgruppen för förskolorna. Förskollärarnas och barnskötarnas språkkompetens används som ett urvalskriterium vid nyrekrytering. Under året har ett övergripande språknätverk startats för erfarenhetsutbyte och för dialog om hur barns språkutveckling kan förbättras.

Ett prioriterat mål 2013 har varit att medarbetare som tidigare påbörjat PIM-utbildningen skulle fullfölja studierna. Det arbetet har varit lyckosamt, 90 procent av medarbetarna har examinerats. Nyanställd personal som inte har IT- kompetens har getts möjlighet till PIM-självstudier och vid behov stödinsatser.

Förskolepersonal har visat ett stort intresse för grund- och fortsättningskurser till danspiloter och rim- och ramspiloter. Utbildningen Tecken som stöd har inte genomförts. Förskolestöds resurssamordnare har i stället haft flera stödsamtal med avdelningspersonal kring barns språkutveckling i samband med dialog kring insatser med barn i behov av särskilt stöd.

Barns inflytande

NÄMNDMÅL:

Barn och ungdomar är delaktiga i verksamhetens utformning.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel besökare som tycker att de kan påverka parklekens aktiviteter.	89,35 %	75 %	2013
Andel besökare som tycker att de kan vara med och planera fritidsgårdens aktiviteter.	77,14 %	75 %	2013
Andel femåringar som är nöjda med möjligheten till inflytandet på förskolan	80,02 %	80 %	2013

Bedömning och analys

Barnenkäten som riktas till blivande skolbarn har inte genomförts i tillräcklig omfattning för att en analys ska bli intressant. Uppföljningsmetoden kommer inte användas i fortsättningen utan enheterna kommer att pröva andra modeller för att låta barnen komma till tals. 82 procent av föräldrarna anser att förskolan uppmuntrar barnen att ta egna initiativ och ta eget ansvar. Samma andel som 2012. När det gäller frågan om barnens tankar tas tillvara så anser 78 procent av föräldrarna det.

Förskoleverksamheten har de senaste åren haft fokus på det kompetenta barnet. På reflektionstid och på nätverksträffar uppmärksammas på vad barnen väljer för aktiviteter, hur de utförs och hur barnen kan vara med och påverka. Vidare har flera enheter under året sett över den pedagogiska dokumentationen och förstärkt

kunskapen om detsamma med fortbildning och granskar bland annat barnens inflytande och om de har fått återkoppling på att de har påverkat olika val som görs i verksamheten.

Barnen är delaktiga i planeringen av verksamheten utifrån sin egen förmåga och intresse. Barnens önskemål och idéer fångas upp av förskollärare och barnskötare som skapar förutsättningar för barnen att genomföra sina önskemål. Projekt och fördjupningsarbeten som görs på de olika avdelningarna bottenar ofta i frågor från barnen eller deras specialintressen.

De senaste åren har förskolorna arbetat med att underlätta för barnen att göra egna val utifrån sina intressen och inte efter vad kamraterna vill göra. Barnen delas upp i smågrupper för att underlätta för barnen att göra val.

Några förskoleområden har samlingar i form av barnmöten/barnråd där barnen ges möjlighet att ta upp sådant som är viktigt för dem. Första har dock en bit kvar och behöver utveckla fler utvärderingsverktyg för att säkerställa barns inflytande

Förskola och hem

NÄMNDMÅL:

Vårdnadshavarna är nöjda med hur förskolan samverkar med hemmet.

Indikator	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andelen nöjda vårdnadshavare med hur förskolan samverkar med hemmet.	80 %	80 %	2013

Bedömning och analys

Föräldrarna får information av ledningsgruppen vad det innebär att ha barn på förskolan innan inskolningen börjar. Samtliga förskolor arbetar med föräldraaktiv inskolning, vilket ger föräldrarna insyn i och kunskap om verksamheten. Metoden bedöms vara mycket effektiv för att barn och föräldrar snabbt ska bli trygga med verksamheten och ge förskollärare och barnskötare möjlighet att påvisa vikten av att föräldrarna engagerar sig i verksamheten.

Utvecklingssamtal om barnets vad barnet gjort på förskolan, kunskapsinhämtning och utveckling gör föräldrarna delaktiga. Föräldramöten och skriftlig information ger dem kontinuerlig information om vad som är på gång, vad man för fördjupningstema och utmaningar och hur barnen har varit med och påverkat. Det senaste året har samtliga förskolor arbetat med att vara tydliga med att informera om de arbetar för att uppfylla läroplanens mål och hur det arbetet är kopplat till frågorna i förskoleundersökningen.

Behovet av samverkan och val av modell för inflytande ser väldigt olika ut för olika förskolor, inte minst beroende på förskoleområdets boendestruktur och socioekonomiska förutsättningar. Förskoleområdena har utarbetat och prövar olika

sätt att presentera sitt arbete för föräldrar för att kunna fånga intresset hos olika föräldragrupper.

Tidigare utvecklingsinsatser

Följande utvecklingsområden har varit prioriterade under 2013.

Övergripande kompetensutveckling

- PIM-utbildningen för medarbetare. Större styrning från förskolechefer och individuellt stöd till medarbetarna som har påbörjat utbildningen sent eller inte fullföljt den
- Mentorsutbildning, målet är att samtliga förskoleområden ska ha minst en mentor
- Vägledande samspel, kurs för alla barnskötare som arbetar på småbarnsavdelningar för att stärka deras kunskaper om hur barn knyter an till vuxna och hur man ser barn som behöver hjälp med detta.

Utveckling och lärande

- Matematik i förskolan
- Språkutvecklande arbetssätt
- Pedagogisk dokumentation
- Nystart utvärdera med kvalitetsindikatorn
- Rekrytering förskollärare
- Kultur, skapande projekt och fler utbildade dans-, rim- och ramspiloter
- Pedagogisk miljö inne och ute
- Barn i behov, kontinuerlig uppföljning av insatser

Samverkan med hemmet

- Föräldrasamverkan
- Föräldrastöd, exempelvis ABC-grupper
- Föräldraenkäten, bättre svarsfrekvens och bättre resultat på KF:s indikatorer

Övrigt

- Arkivering av bilder och dokumentation på enheterna
- Marknadsföring av våra förskolor

Kvalitetsindikatorn

En nystart med uppföljning av förskolornas arbete har skett under året med gott resultat. Arbetet inleddes med en föreläsning om den reviderade kvalitetsindikatorn, om vad som var nytt och förbättrat och vad ett arbetslag kan vinna på att utvärdera sitt arbete med hjälp av indikatorn.

Farsta klarar ett genomsnitt på lite mer än 3 på samtliga fem utvärderingsområden, och inget av dem sticker ut som mer framgångsrikt pedagogiskt arbete eller som ett tydligt förbättringsområde. Utvärderingsresultaten varierar dock stort mellan de olika förskolorna. En förskola som har låga genomsnitt har ofta det på samtliga utvärderingsområdena och de olika avdelningarna har gjort samma bedömning. Den slutsatsen gäller generellt även för de förskolor som bedömer att de ligger högre upp på nivåskalan.

Farsta kan konstatera att generellt värderar personalen sitt pedagogiska arbete till en lägre nivå jämfört med föräldrarnas uppfattning. Det finns skäl att förskoleledningarna fortsättningsvis är ännu mer engagerade i medarbetarnas utvärdering av sitt pedagogiska arbete med hjälp av kvalitetsindikatorn.

Pedagogisk miljö och material

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området pedagogisk miljö och material är 3,35. Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,10 och 3,63. Skillnaden mellan de olika enheternas nivåbedömning är jämförelsevis stor. Föräldrarnas är till 77 procent nöjda med att den pedagogiska miljön uppmuntrar till utveckling, samma resultat som staden. Det råder dock stor skillnad mellan förskoleområdena om föräldrarnas nöjdhetsgrad, från 69 till 81 procent nöjda.

Farsta har inga jämförsiffror från 2012, men pedagogisk miljö har varit ett fokusområde under året. Ett förskoleområde har en pedagogisk ute- och inne miljöplan som syftar till att alla förskolor ska ha liknande miljöer. Den enheten har enligt avdelningspersonalens bedömning med kvalitetsindikatorn som utvärderingsmodell uppnått Farstas högsta genomsnittliga nivå på sin pedagogiska miljö.

Farsta har under året bekostat fiberdragningar respektive andra moderna internetlösningar på runt 3 mkr för att ge förskolorna bättre förutsättningar att arbeta med moderna IT-pedagogiska verktyg. En satsning har skett på att all personal som arbetar med pedagogisk omsorg ska fullfölja PIM-utbildningen och inköp av lärplattor har skett till alla avdelningar som har så önskat. En övergripande IKT-grupp har bildats för erfarenhetsutbyte som har tagit fram ett underlag för en gemensam IKT-strategi.

Farsta har utveckling av inne- och utomhusmiljöer på förskolorna som ett prioriterat område 2014.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området pedagogisk miljö och material är 3,33. Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,08 och 3,75. En stor skillnad i de olika enheternas bedömning om sitt pedagogiska arbete rörande skapande verksamhet. Föräldrarna ger ett gott betyg till förskolornas arbete med skapande verksamhet, 81 procent är nöjda med hur förskolorna uppmuntras till lek genom eget skapande. De råder inte

så stor skillnad på föräldrarnas nöjdhet mellan del olika förskoleområdena, spannet är mellan 74 och 84 procent nöjdhet.

Skapande verksamhet är en stor del av verksamheten på förskolorna. De årliga projekttemanen har skapande verksamhet som röd tråd och sedan får barnen träning i språk, insyn i matematiskt tänkande och naturvetenskapliga och tekniska fenomen in som en del av det skapande arbetet. Förskolepersonalen ger barnen möjlighet att pröva på många olika material att uttrycka sig med och förmedlar olika tekniker. Flera förskole

Under året var många av de äldre barnen delaktiga i ett projekt "Hållbarhet" i samarbete med Konsthall C i Hökarängen. Temat var återvinning och barnen fick gå på vernissage och titta på de olika barngruppernas installationer.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området pedagogisk miljö och material är 3,31. Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 3,13 och 3,88. Det visar på en ganska stor skillnad i förskoleområdenas avdelningspersonals samlade bedömning i hur långt man har kommit i sitt arbete med att utveckla barnens språk i jämförelse med läroplanens mål. Föräldrarna är betydligt med nöjda med hur barnen uppmuntras att utvecklas språkligt, 80 procent är nöjda vilket är fem procentenheter fler än 2012.

Farsta har haft ett stort fokus på att bli än nu bättre på att arbeta med barnens språkutveckling. Att stimulera barnen i deras språkutveckling arbetar förskollärarna och barnskötarna med dagligen. Barngrupper organiseras för att främja att barnen talar, diskuterar, reflekterar och ställer frågor.

Förskolebarnen möts av positiva attityder till sitt språk och sin kultur. Olika modersmål, religioner, namn, seder och bruk ses som en tillgång. Barn med annat modersmål uppmärksammas och i de fall det finns tillgång till tvåspråkiga pedagoger läser man böcker på deras eget språk. Föräldrars kunskap och erfarenhet om det sociala och kulturella sammanhanget som barnet vuxit upp i tas tillvara. Intern uppföljning visar dock att många barn trots stora insatser har ett stort behov av att utveckla sitt språk.

Farsta har ett språkprogram som har införts i olika grad på enheterna. Förskolorna gör en årlig kartläggning av barnens språkliga bakgrund och vilka språk de möter i hemmet. Förskollärarnas och barnskötarnas språkkompetens kartläggs och används som ett urvalskriterium vid nyrekrytering.

Under året har ett övergripande språknätverk startats för erfarenhetsutbyte och för dialog om hur barns språkutveckling kan förbättras. Förskolestödets enhetschef leder språknätverket som har i uppdrag att samordna kunskapsutveckling med betoning på flerspråkighet och att införa evidensbaserade arbetssätt. Enskilda förskolor har fått fortbildning på temat språkutveckling och språkstörningar i samband med utredningar kring barn i behov av särskilt stöd.

Barns matematiska utveckling

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass lång de har kommit med området pedagogisk miljö och material är 3,12. Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 2,87 och 3,38. Föräldrarna har liknande uppfattning, 72 procent är nöjda med hur barnen uppmuntras att utveckla sitt matematiska tänkande.

Matematik har varit ett prioriterat utvecklingsområde några år och kommer att vara det även fortsättningsvis. Enheterna har sett över förutsättningar att på ett enkelt sätt uppmärksamma vardagsmatematik och att den pedagogiska miljön stödjer det arbetet. Enligt föräldrarna har insatserna gett resultat. Nöjdhetsgraden med att intressera barnen för matematiskt tänkande har ökar med fyra procentenheter jämfört med 2012.

Naturvetenskap och teknik

Förskolornas genomsnittliga bedömning av hur pass långt de har kommit med området pedagogisk miljö och material är 3,19. Förskoleområdenas samlade resultat pendlar mellan 2,93 och 3,69, en stor skillnad på bedömning av hur långt man har kommit med att fullfölja läroplanens intentioner. Naturvetenskap och teknik finns dock med i det dagliga arbetet på samtliga förskolor. Arbeten med naturmaterial, vatten och samt och experimenterande av olika slag som rör naturvetenskapliga fenomen är en del av den dagliga verksamheten.

Sammantaget är 75 procent av föräldrarna är nöjda med hur förskolorna uppmuntrar barnen i att utveckla förståelse för naturvetenskapliga fenomen. Här råder dock en stor skillnad mellan föräldrarnas tyckande i de olika områdena, från 64 procent nöjda till 82 procent.

Enhetsgemensamma insatser

Kompetensutveckling

Insatser har gjorts för att förskolechefer och medarbetare ska fördjupa sina kunskaper på olika sätt. Flera medarbetare har sökt utbildningar, men har inte kommit in på grund av platsbrist eller för att de saknar behörighet.

Vägledande samspel har genomförts för 24 barnskötare som arbetar på småbarnsavdelningar. Utbildningen ger verktyg för dialog med föräldrar om barns behov och hur man tydliggör förskolans uppdrag. Sex barnskötare har studerat till förskollärare på deltid parallellt med arbetet. Två har tagit examen. Två utbildade medarbetare har gått barnskötarutbildning.

En medarbetare läser magisterprogrammet på Stockholms universitet. Två medarbetare har gått chefsutbildningen Kompassen. Sex har läst mentorkunskap på Stockholms universitet. Nyanställda, nyexaminerade förskollärare har rätt att få en mentor och avdelningens mål är att alla förskoleområden ska ha minst en mentor

Förskollärare och barnskötare som arbetar inom förskolan har under året genomfört självstudier i PIM, Praktisk IT- och Mediekompetens. Syftet är att höja personalens IT- och mediekunskap och därmed stödja och utveckla det pedagogiska arbetet och kommunikationen kring det pedagogiska arbetet internt och med föräldrar.

Rekrytering

Avdelningen för förskola och fritid har sett över de interna rutinerna vid nyanställning, som ett led i arbetet att professionalisera rekryteringsprocessen och marknadsföringen av verksamheten. Ett övergripande mentorsnätverk har bildats. Nätverket har tagit fram ett introduktionsprogram för nyanställda. Mentorernas huvuduppgift är att ge individuell handledning till nyexaminerade förskollärare.

Stabsfunktionen förskolestöd har under 2013 omfattat resurssamordnare, resurspedagog och psykolog. Funktionen resurspedagog har förstärkts med en person. Riktlinjer för fördelning av medel till förskolor med barn i behov av särskilt stöd (BIBASS) har setts över. Regelbundna barnkonferenser har införts. Förskolestöd träffar BIBASS-ansvariga för att tillsammans utvärdera tidigare beslut om insatser, om behoven har förändrats och diskutera alternativ.

För att stärka resurserna och kunskapen kring arbetet med barn i behov av särskilt stöd har enheten tagit initiativ till att bygga upp samverkansformer med landstingets Autismcenter, Habiliteringscenter Söderstaden och ADHD-center. Nytt är även medverkan i BUS-gruppens möten. I BUS – Barns utveckling i samarbete – finns representanter för habilitering, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), skolor och socialtjänsten.

Olika typer av fortbildningsinsatser har genomfört. Ett exempel är projektet Miljöpsykologiskt förhållningssätt i förskolan, som har genomförts på en avdelning i Hökarängens förskoleområde. Det handlar om en arbetsmetodik som särskilt gynnar barn i behov av särskilt stöd.

Resurspedagogerna har haft 77 handledningsärenden, en ökning med 25 procent jämfört med 2012. Flertalet förskolor i samtliga förskoleområden har efterfrågat tjänsten. Förskolestöds samtliga funktioner har fått mycket goda omdömen av förskolepersonal som har beställt hjälp.

Enheten har en fortsatt ökad efterfrågan på stödinsatser. Antalet barn i behov av särskilt stöd har ökat överlag, vilket föranlett fler beslut om resursinsatser för enskilda barn och metodstöd till arbetsgrupper. En delförklaring är att förutsättningarna att göra neuropsykiatriska utredningar på barn har ökat.

Pedagogiska nätverk

Alla förskoleområden har pedagogiska nätverk och personalen ingår i olika konstellationer med olika fördjupningsteman. Nätverken är ofta indelade efter den åldersgrupp personalen arbetar med. De kan också vara tematiska med övergripande ämnen som föräldrasamverkan och genus. Nätverksgrupperna träffas regelbundet och utbyter erfarenheter mellan olika förskolor och driver gemensamt

utvecklingsarbetet. Nätverken har två syften – att öka personalens delaktighet och inflytande i verksamheten och att stimulera den pedagogiska utvecklingen. Båda syftena gynnar barnen.

Under året har sex olika övergripande nätverk startats

- Språk
- Mentor
- IKT
- BIBASS
- VFU
- Arkiv

med representanter från alla förskoleområdena för erfarenhetsutbyte, översyn av rutiner och gemensamt utvecklingsarbete. Nätverken träffas regelbundet i för Språk, BIBASS, IKT så är det en förskolechef som är sammankallande

Förskolestöd har fått flera nya medarbetare och organisation, arbetsfördelning, rutiner och uppföljningsmetoder har setts över.

Projekt

- Miljöpedagogiskt förhållningssätt
- Verksamhet och hälsa
- Förskoleportalen

Förskolestöd har på försök drivit ett projekt ”miljöpedagogiskt förhållningssätt” på en förskola i Hökarängen. Miljöpsykologi är tvärvetenskapligt och innefattar både den fysiska och den psykiska miljön ur flera perspektiv. Forskning har visat att barns utveckling, inlärning och välmående påverkas beroende av miljöpsykologiska aspekter

Projektmålen har varit att:

- samtliga barn inkluderas och har en lugn, harmonisk men samtidigt kreativ miljö för sin utveckling och sitt lärande
- pedagogerna har tydliga verktyg för att vidareutveckla förhållningssätt och sitt arbete
- personalens egna tankar väcks och resulterar i lust att vidareutveckla sig själva, arbetet och miljön.

Förvaltningen har i flera år arbetat med att implementera ”Verksamhet och hälsa” i de olika verksamhetsområdena. Tre förskoleområden har tidigare varit piloter och testat modellen på någon förskolor med goda resultat i form av ett större engagemang från medarbetare i det gemensamma utvecklingsarbetet och konkreta insatser. 2013 har två enheter börjat implementera modellen på samtliga sina förskolor. Arbetssättet verksamhet och hälsa bidrar till ökad kostnadseffektivitet.

Förskoleportalen är ett projekt som Farsta har medverkat i tillsammans med Hägersten- Liljeholmen för att utveckla en e-tjänst för att förbättra information och kommunikation mellan förskolan och föräldrar. Under året har samtliga förskoleområden deltagit i projektet med en förskola var för att bidra till att utveckla portalens teknik. Endast en enhet kommer att fortsätta använda förskoleportalen 2014.

Enhetens analys av kvaliteten

Se övrig text, exempelvis är utpekade utvecklingsområden nedan är ett resultat av enheternas analys.

Utvecklingsområden på enhetsnivå

Sammanfattning av utvecklingsområden som enheterna har pekat ut

- Fortsatt utbildningssatsning av pedagogisk dokumentation som synliggör verksamheten och utvecklar den
- Satsning på IKT och utveckla pedagogisk användning av lärplattor
- Utveckla arbetet med att fånga upp barnens tankar och idéer för att bli bättre på att dokumentera barns lärande.
- Sammankoppla årsplanen med det systematiska kvalitetsarbetet
- Se över arbetssätt för barns språkutveckling, intresse för matematik, naturvetenskap och teknik
- Ytterligare utveckla former för delaktighet för föräldrar vid uppföljning och utvärdering.
- Implementera resultatet av kvalitetsindikatorn och det som styrmedel i den dagliga verksamheten
- Utomhuspedagogik - utveckla rutiner och former med fokus på rörelse vid vistelse på förskolans gårdar, park och skog.
- Flera enheter kommer att fortsätta tidigare utbildningsinsats och ge medarbetare utbildning i Vägledande samspel för att få fördjupade om anknytning, samspel barn-barn, barn-vuxna, vuxna-vuxna.

Förslag till stadsdelsnämnden

Strategiska utvecklingsområden för Farstas kommunala förskolor 2014

- Översyn av övergripande struktur för avdelningen/enheternas systematiska kvalitetsarbete
- Förskoleledningarnas engagemang i medarbetarnas självvärdering med hjälp av kvalitetsindikatorn av den pedagogiska verksamheten
- Pedagogisk miljö inne- och utomhus
- Språkutvecklande arbetssätt och lässatsning i samverkan med de lokala biblioteken

- Förbättra kommunikationen med föräldrar om barnens utveckling och lärande, hur förskolorna arbetar och vad det ger för resultat samt om kulturarkiviteter.
- Preventionsarbete, utveckla preventiva stödinsatser till familjer